

Δημήτρης Τζιόβας

Ο πρωτεϊκός Καζαντζάκης και οι αναθεωρήσεις του

Σε κάθε Καζαντζακική επέτειο αναγνωρίζεται μεν το γεγονός ότι τα μυθιστορήματά του διαβάζονται ακόμη, τίθεται όμως και το ερώτημα αν θα εξακολουθούν να έχουν την ίδια απήχηση στο μέλλον. Μπορεί ο Καζαντζάκης να χαίρει διεθνούς αναγνώρισης και προβολής και για δεκαετίες να έχει απήχηση στους νέους, τους ξένους και φυσικά τους Κρητικούς, παρόλα αυτά οι μεταπολεμικοί έλληνες κριτικοί και ομότεχνοί του τον υποτιμούσαν ως πεζογράφο. Έτσι κατέληξε να αποτελεί το κατεξοχήν παράδοξο για την ελληνική λογοτεχνία. Είναι δυνατόν έναν τόσο δημοφιλή συγγραφέα στο εξωτερικό να μην τον εκτιμά η κριτική του τόπου του; Πώς εξηγείται αυτό το παράδοξο και κατά πόσο έχει αλλάξει η κριτική στάση απέναντι στον Καζαντζάκη και το έργο του τις τελευταίες δεκαετίες; Για να απαντηθούν αυτά τα ερωτήματα η διάλεξη θα επικεντρωθεί σε τρεις προσπάθειες αναθεώρησης του καζαντζακικού έργου τα τελευταία χρόνια: την κριτική, την πολιτισμική και την έμφυλη. Η ανασκόπηση των αλλαγών στην προσέγγιση του Καζαντζάκη αποσκοπεί στο να δείξει ότι η διάρκεια της απήχησης ενός συγγραφέα βασίζεται στην ανανέωση και την αναθεώρηση των τρόπων που τον διαβάζουμε και στο βαθμό που το έργο του προσφέρεται ή ανταποκρίνεται σε νέες προσεγγίσεις.